

Ympäristöministeriölle

Lausunto

1 (3)

12.5.2023

Asia: Lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi vapaaehtoisesta ekologisesta kompensatiosta

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa seuraavaa:

Tausta

1.6.2023 voimaantulevassa uudessa luonnonsuojelulaissa säädetään vapaaehtoisesta ekologisen kompensaaation menettelystä ja hyvittämisen kriteereistä. Ekologisen kompensaaation avulla ihmisen toiminnasta luonnon monimuotoisuudelle yhtäällä aiheutunut haitta hyvitetään lisäämällä luonnon monimuotoisuutta toisaalla. Ekologinen kompensaaatio on viimesijainen keino, kun haittoja ei voida estää tai lieventää. Ekologinen kompensaaatio edistää osaltaan tavoitetta luontokadon pysäyttämistä vuoteen 2030 mennessä.

Ekologisen kompensaaation olennainen lähtökohta on, että heikennyksen aiheuttaja, eli luonnonarvoja toiminnassaan heikentävä toimija, voi hyvittää toiminnastaan luontotyyppille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuvan heikennyksen. Hyvitys tehdään joko tuottamalla luonnonarvoja tai suojeluhuivityksellä. Luonnonarvojen tuottaminen voi tarkoittaa esimerkiksi heikentyneen luontotyyppin esiintymän luonnon tilan parantamista ennallistamalla, kuten palauttamalla suon vesitasapaino, tai suojelemalla luonnonarvoiltaan arvokas alue.

Luonnonsuojelulakia tarkennetaan ympäristöministeriön asetukseen ehdotettavilla säännöksillä, jotka koskevat heikennyksen ja lisäisyyden mittaamista, mittayksikköä ja nykyarvolaskentaa sekä hyvittämisen maantieteellisiä rajoja ja joustavuutta. Asetuksella yhtenäistettäisiin sitä, miten luonnonsuojelulain mukaisesti tuotettavien luonnonarvojen määrä lasketaan ja miten hyvityksen täysimääräisyys luonnonarvovastaavuuden osalta arvioidaan siten, että luontotyyppille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuva heikennys hyvitetäisiin vähintään täysimääräisesti.

Yleistä

Luonto ja luonnon monimuotoisuus luovat pohjan taloudelle. Huolestuttavaa vauhtia etenevä luontokato muodostaa merkittäviä riskejä taloudelle ja yritysten toiminnalle tulevaisuudessa, ja suomalaiset yritykset ovat hyvin tunnistaneet teeman tärkeyden. Siksi EK tukee tavoitteita luontokadon pysäyttämiseksi globaalisti, Euroopassa ja Suomessa. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen on tärkeää panostaa kansantalouden kilpailukykyä vahvistaen.

Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

12.5.2023

Elinkeinoelämä on valmis toimiin luontokadon hillitsemiseksi. Toimenpiteet tulee kohdistaa kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti, ja sääntelyn tulee olla selkeää ja ennakoitavaa. Vastuullisuus on yksi kestävän kilpailuedun lähde suomalaiselle elinkeinoelämälle, ja luonnon monimuotoisuuden huomioiminen liiketoiminnassa on merkittävä osa yritysten vastuullisuustyötä.

EK:n yrityskyselyn mukaan yli puolet vastanneista yrityksistä arvioi luontokadon vaikuttavan toimintaympäristöön jo nyt. Peräti 83 prosenttia arvioi, että luonnon monimuotoisuuden huomioimisella on tulevaisuudessa entistä suurempi merkitys liiketoiminnan ja yrityksen menestyksen kannalta.

EK katsoo, että yritysten mahdollisuuksia tarttua toiminnassaan luontokadon hillintään tiiviissä yhteistyössä toimialojen ja yritysten kanssa tulee tukea monin eri tavoin. Yksi tärkeä keino on edistää vapaaehtoisten ekologisten kompensatioiden hankkeita luomalla malli ja kriteerit, jota yritykset voivat hyödyntää.

EK huomauttaa, että vapaaehtoisten ekologisten kompensatioiden markkinaehtoiselle kehitymiselle on kysyntää Suomessa ja maailmalla. Valtio voisi ottaa markkinan muodostumiseksi aktiivisen roolin esimerkiksi perustamalla kompensatiopankin ja varmistamalla siten, että kotimaisen kompensatiomarkkinan kysyntä ja tarjonta lähtevät kehittymään yhdessä määritellyin pelisäännöin.

Näkemykset asetuksen sisältöön

Lausuttavana oleva asetusehdotus on askel oikeaan suuntaan vapaaehtoisen ekologisen kompensatioiden käyttöönotossa Suomessa. EK katsoo, että kompensatiopilottien puuttuminen vaikeuttaa tarkemman normipohjan luomista, sillä monimutkaisen asian sääntely riittävän yksinkertaisella tavalla on vaikea tehtävä. Tämä näkyy myös asetusehdotuksen sisällössä.

Asetuksen vapaaehtoisesta ekologisesta kompensatiosta tulee olla niin selkeä ja joustava, että se houkuttaa ja mahdollistaa kompensatioiden käytön toiminnanharjoittajien toimesta. Ekologisen kompensatioiden tulee myös olla vaikuttava ja luotettava. Tällöin asetuksen toivottu positiivinen vaikutus luontoon olisi suuri. Asetusehdotuksen sisällön perusteella EK näkee vaarana, että näin ei tulisi käymään.

Asetusehdotusta tulee selkeyttää erityisesti siinä, mitä luontoarvoja kompensatio voisi koskea. Keskeistä on, onko asetuksen mukaisista kompensatiokohteista saatavilla asetuksen edellyttämää, riittävän tarkkaa luontotietoa, jotka käytännössä määrittävät kompensatioiden toteutumisen. Asiassa voisi harkita, olisiko järkevämpää lähteä liikkeelle selkeästi rajatummilla luontoarvoilla, jotta kompensatiomenettelyistä saadaan käytännön kokemuksia. Toinen vaihtoehto on nojautua pilottikohteista saataviin kokemuksiin. EK katsoo olevan tärkeää, että luontoarvojen hyvitystä voidaan tehdä muuallakin kuin ainoastaan heikennyksen sijaintipaikalla. On hyvä, että hyvitysuunnitelmaan on sisällytetty joustavuutta.

Asetusehdotuksen perusteluissa huomautetaan, että luonnonsuojelulain säännöksin ei ole muutettu eikä ole tarkoitettu muuttaa meren ja vesien hoitoa koskevaa lainsäädäntöä, eikä vapaaehtoisella kompensatiolla voi täyttää kyseisen lainsäädännön veloitteita. EK toteaa, että

Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

12.5.2023

vesienhoidon ympäristötavoitteita ja niistä poikkeamista koskevaa lainsäädäntöä on valmisteilla ympäristöministeriössä. Olisi tärkeää, että ympäristöministeriö tarkastelisi laajasti erilaisia keinoja täyttää vesien ja meren hoitoa koskevan lainsäädäntöä koskevia velvoitteita. Esimerkiksi ”Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen - perusteet ja menettelyt” selvityksessä (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 42/2018) tunnistetaan kompensatiomekanismit yhdeksi keinoksi tilanteessa, jossa ympäristötavoitteiden kiristyminen lisää paineita soveltaa poikkeuksia. Ekologista kompensatiosäätelyä valmisteltaessa olisi hyvä tunnistaa muun lainsäädännön tarpeet kompensatiomekanismin käyttöönotolle. Lisäksi asetusehdotuksen mahdolliset vaikutukset ympäristöllisiin lupamenettelyihin tulee tunnistaa.

EK kehottaa ympäristöministeriötä varmistamaan, että asetusehdotuksen sisältö pysyy asetuksenantovaltuuksien rajoissa. Asetuksella voidaan vain tarkistaa lain sisältöä, ei laajentaa tai täydentää. Esimerkiksi asetusluonnoksen 7 §:n sisältö perusteluineen luo vaikutelman, jossa asetus ulottuisi sääntelykohteisiin, joita ei luonnonsuojelulaissa tunnisteta.

Lopuksi EK toteaa, että ympäristöministeriön tulee ottaa huomioon EK:n toimialaliittojen tarkemmat huomiot asetusehdotuksen sisällöstä.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Ulla Heinonen
Johtaja